

Motion till riksdagen 2005/06:K10

av Gustav Fridolin m.fl. (mp)
med anledning av framst. 2005/06:RS3

Riksdagen i en ny tid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att införa motionsrätt på EU-dokument.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att bibehålla den generella motionsrätten.
3. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att debatter om EU och deras inverkan på svensk politik skall ökas.
4. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att bekämpa härskartekniker och annat osynligt förtryck mot kvinnliga ledamöter i riksdagen.
5. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att riksdagens arbete bör genomsyras av HBT-kompetens.
6. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om löpande motionstid.
7. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anføres om att avskaffa EU-nämnden.

Motivering

Med anledning av Riksdagskommitténs framställning till riksdagsstyrelsen vill Miljöpartiet de gröna ånyo yrka på att allmänna motionstiden bör ersättas med en löpande motionstid och att EU-nämnden bör avskaffas. Dessutom lyfts flera andra viktiga reformer för riksdagens arbete upp. Dessa synpunkter är inte att ses som uttömmande för våra synpunkter på nödvändiga reformer i riksdagens arbete utan som en del av den viktiga förändringen på väg mot ett mer demokratiskt arbete i riksdagen.

Fel! Okänt namn på

Motionsrätten bör utökas

I framställningen till riksdagsstyrelsen konstaterar Riksdagskommittén att det inte bör föreligga någon motionsrätt på EU-dokument och att den generella motionsrätten på skrivelser och redogörelser bör avskaffas.

Miljöpartiet vill här istället införa allmän motionsrätt på EU-dokument. Detta för att stärka förankringen av EU:s arbete i riksdagen och därigenom gynna en starkare demokratisk förankring av EU i riksdagens arbete. Vi ser det som mycket viktigt att utskottens arbete med EU-frågor stärks, och genom motionsrätten blir utskotten tvungna att behandla EU-frågan.

Kommitténs förslag om att avskaffa den generella motionsrätten på skrivelser och redogörelser från regeringen är ett kontraproduktivt förslag som missgynnar riksdagspartiers möjlighet att föra fram synpunkter på regeringens arbete. Det är även värdefullt för regeringen att få konstruktiv kritik i sitt arbete och känna till övriga partiers ståndpunkter i skrivet format, adresserat till riksdagen i de specifika frågorna som skrivelsen eller redogörelsen berör. Det finns idag inget som talar för att riksdagens demokratiska arbete skulle gynnas av att den generella motionsrätten försvinner. Denna bör för det demokratiska arbetets skull kvarstå.

Debatt om EU-frågor

Kommittén skriver i sin framställning att det "finns ett stort värde" av debatter om EU-frågor i kammaren. Man exemplifierar detta med att regeringen har möjlighet att lämna information i kammaren om sitt arbetsprogram inför ett nytt ordförandeskap, vilket inte är något framsteg då detta redan görs. Denna låga ambitionsnivå på engagemang i diskussioner om EU i Sveriges riksdag är minst sagt inadekvat. EU-debatterna bör i det här hänseendet öka sin närvaro i riksdagen. Detta skulle underlätta riksdagsledamöternas och svenska folkets engagemang och kunskap i vad som händer i EU.

En jämställd riksdag

Miljöpartiet gläds åt de senaste årens arbete för att förbättra jämställdheten i riksdagen. Det är mycket positivt att representationen av kvinnliga ledamöter i riksdagen förbättras och börjar närma sig femtioprocentsstrecket. Vi ser dock att det är viktigt att riksdagsstyrelsen parallellt med att arbeta mot den synliga och uppenbara diskrimineringen av kvinnor, som vid representation, arbetar hårdare för att avveckla den osynliga diskrimineringen mot kvinnor. Den osynliga diskrimineringen gäller således användandet av härskartekniker i kammaren, utskottsmöten och i övriga forum där ledamöterna träffas för att föra fram sina ståndpunkter. Att kvinnor inte åtnjuter samma respekt, trovärdighet och synlighet som män vid möten är inte acceptabelt. Detta problem är

svårt att sätta en exakt statistik på. Men det är viktigt att riksdagsstyrelsen arbetar aktivt även mot detta problem.

Miljöpartiet vill även understryka vikten av att det finns en HBT-kompetens närvarande i riksdagsarbetet i t.ex. kammaren och utskotten. För att undvika diskriminering av HBT-personer är det viktigt att det finns en kunskap om vad HBT är för att öka förståelsen och riva ner fördomsbarriärerna. Det är vitalt att ingen HBT-person känner sig diskriminerad i sitt arbete i riksdagen. Riksdagsstyrelsen bör således lägga upp en handlingsplan för att uppnå HBT-kompetens liknande den som gjorts i jämställdhetsfrågor.

Inför löpande motionstid

Under tre veckor varje år, den allmänna motionstiden, har idag riksdagsledamöterna möjlighet att inge enskilda motioner för behandling av riksdagen. Under resten av året kan ledamöterna bara motionera med anledning av propositioner, skrivelser, framställningar, m.m. Motionen får i det senare fallet enbart behandla ämnet i det aktuella dokumentet. Sålunda är riksdagsledamöternas frihet att framföra idéer och förslag starkt begränsad till att allena råda under tre veckor varje år. Allmänna motionstiden skapar en onödigt hektiskt och stressad tillvaro för ledamöterna då de måste prestera fram dokument på allting de arbetar för under loppet av tre veckor. Motionsidéer och textutkast ska tas upp mellan ledamöter, inom partiet och vid partiöverskridande motioner mellan partierna.

Detta system gagnar inte goda förslag och idéer som på detta vis sparas i byrålådor i avvaktan på den allmänna motionstiden. Inte att förglömma är politiken beroende av medierna för att få ut sina idéer och kunna skapa debatt i samhället, och genom att låta alla partier slåss om medieutrymmet under tre veckor skapas en kontraproduktiv situation för alla parter.

Dessutom skulle de anställdas situation avsevärt förbättras då de skulle kunna få ett jämnare arbetsflöde utan att drabbas av en enorm stress- och prestationssituation en gång om året.

Vi menar att den allmänna motionstiden försämrar riksdagens arbete och riksdagsledamöternas möjlighet att fullgöra sitt förtroendeuppdrag. Därför föreslår vi att ett system med löpande motionstid införs. Att möjliggöra för respektive ledamot att motionera under året skulle underlätta ett levande demokratiskt arbete och möjliggöra att kreativa förslag kan vinna riksdagens gehör.

Avskaffa EU-nämnden

Sveriges EU-medlemskap garanterar inte i dess nuvarande ordning riksdagens insyn, inflytande och kontroll. Det svenska EU-medlemskapet har påverkat maktfördelningen mellan riksdag och regering till nackdel för riksdagen och

Fel! Okänt namn på

därmed folkstyret och den fria åsiktsbildningen. EU:s beslutsprocesser berövar idag riksdagen från dess roll som folkets främsta företrädare.

Med anledning av EU-medlemskapet inrättades EU-nämnden. Riksdagen ska genom samrådsförfarandet få insyn, inflytande och kontroll över den politik som regeringen driver i ministerrådet. Nämnden ska ge regeringen en sorts mandat och regeringen ska förankra sin EU-politik i nämnden innan medlemsländernas regeringar fattar beslut. Nämnden behandlar dock inte förslag till riksdagsbeslut och dess verksamhet spänner över alla EU:s arbetsområden. EU-nämndens ansvar att behandla samtliga frågor och områden inom EU leder inte bara till kvalitativa försämringer utan också till ett demokratiunderskott i arbetets process. Det är dessutom en brist att nämnden till skillnad från sakutskottet inte förbereder riksdagsbeslut. En lämpligare ordning vore att respektive utskott hanterade de frågor som hamnar inom respektive område. Den demokratiska processen i riksdagen och Sveriges EU-medlemskap förbättras avsevärt om utskott förbereder riksdagsbeslut för debatt och omröstning i kammaren inom respektive EU-område. Utskottet har den ämneskompetens och överblick som krävs på sitt område. Det är dessutom utskottet som i slutändan har att hantera följderna av EU:s rättsakter och beslut.

Förhandlingsmandat och förhandlingspositioner bör utarbetas i former av samarbete mellan regering och riksdag. Respektive minister bör samarbeta direkt med berört utskott.

EU-frågornas behandling i riksdagen har tidigare varit föremål för diskussioner och översyn. EU-nämndens vara eller icke vara har varit föremål för översyn. Krav på EU-nämndens avskaffande har bemötts med hänvisningar till tidigare behandlingar och utvärderingar. Miljöpartiet anser att dessa typer av hänvisningar inte är tillräckliga. EU är en organisation i ständig förändring. Vi måste ständigt kämpa för att hålla vår demokrati levande och se nuvarande regler i ljuset av samhällets kontinuerliga förändringsprocess. Skulle till exempel förslaget till EU-konstitution gå igenom med förstärkt subsidiaritetsprincip skulle vi behöva en bättre organisation och arbetsordning för att klara av detta.

Riksdagen bör utreda riksdagsordningen i syfte att stärka riksdagens inflytande. EU-nämnden bör i dess nuvarande form avskaffas. Utskottet bör ansvara för EU-frågor och deras behandling i riksdagen.

Stockholm den 1 februari 2006

Gustav Fridolin (mp)

Ulf Holm (mp)

Mikael Johansson (mp)

Leif Björnlod (mp)